

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1984-1985

7 MEI 1985

WETSVOORSTEL

**tot aanwijzing van fiscale ambtenaren
als officieren van gerechtelijke politie
bij de parketten**

(Ingediend door de heer Dupré)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Onlangs werd door de heer Henrion een wetsvoorstel ingediend waardoor bijkomende waarborgen zouden verleend worden aan de belastingplichtigen op het stuk van de procedure inzake inkomstenbelasting (zitting 1984-1985, Stuk n° 1106/1). In feite betreft het een wetsvoorstel dat paal en perk wil stellen aan de misbruiken die zouden gegroeid zijn op het stuk van de strafprocedure ten gevolge van de deelname door ambtenaren van de Bijzondere Belastinginspectie aan het strafonderzoek. Deze ambtenaren zouden soms aangifte doen van fiscale misdrijven met het uitsluitend oogmerk om aldus over ruimere onderzoeksmiddelen (bv. inzake huiszoeking) te kunnen beschikken die nadien tot een juistere heffing van de belasting zouden leiden.

Het ligt voor de hand dat, wanneer zulks inderdaad het geval is, het hier een doelafwending van het strafonderzoek betreft, die in strijd is met de fundamentele beginselen van ons rechtssysteem. Vanuit die invalshoek kan het wetsvoorstel Henrion een verantwoord initiatief worden genoemd. Maar bij het bestrijden van een kwaal moeten evenzeer de fundamentele beginselen van ons rechtssysteem gerespecteerd worden. In die optiek lijkt het niet aangewezen de bevoegdheid in fiscale zaken van het openbaar ministerie te beknotten, door de parketten in hun vervolgingsbeleid afhankelijk te maken van bindende adviezen van een Commissie voor belastingmisdrijven.

De fiscale hervorming van 1980-1981 heeft een anomalie rechtgezet die sedert lang in het fiscaal strafrecht geslopen was. De wet betreffende de budgettaire voorstellen van 8 augustus 1980 hield inderdaad in dat de publieke vordering inzake inkomstenbelasting voortaan zou toebehoren aan het openbaar ministerie en niet meer, zoals voorheen het geval was, aan het Bestuur van Financiën. Daarmee werd aangesloten bij artikel 74 van het W.B.T.W. (Wetboek van de belasting op de toegevoegd waarde, 1971). Bij wet van 10 februari 1981 betreffende de strafrechtelijke beteugeling van de belastingontduiking werd ook de andere,

Chambre des Représentants

SESSION 1984-1985

7 MAI 1985

PROPOSITION DE LOI

**portant désignation d'agents du fisc
comme officiers de police judiciaire
près les parquets**

(Déposée par M. Dupré)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

M. Henrion a déposé il y a peu une proposition de loi visant à accorder des garanties de procédure aux contribuables en matière d'impôts sur les revenus (session 1984-1985, Doc. n° 1106/1). Cette proposition tend en fait à mettre fin aux abus que l'on constaterait en matière de procédure pénale du fait de la participation de fonctionnaires de l'Inspection spéciale des impôts à l'instruction judiciaire. Il arriverait en effet que des fonctionnaires dénoncent certaines infractions fiscales dans le seul but de pouvoir disposer de moyens d'investigation plus étendus (notamment possibilité de perquisition) susceptibles de permettre par la suite une perception plus juste de l'impôt.

Il est évident que lorsque tel est le cas, l'instruction est détournée de son objet, ce qui est contraire aux principes fondamentaux de notre système juridique. En tant qu'elle vise à mettre un terme à ce type d'abus, la proposition de loi de M. Henrion est une initiative qui se justifie pleinement. Cependant, le fait que l'on veuille combattre un mal ne dispense nullement de respecter les principes fondamentaux de notre droit. Dans cette optique, il ne paraît pas indiqué de restreindre la compétence du ministère public en matière fiscale en subordonnant l'action des parquets, en ce qui concerne les poursuites, aux avis obligatoires d'une Commission des infractions fiscales.

La réforme fiscale de 1980-1981 a corrigé une anomalie qui existait de longue date dans notre droit pénal fiscal. La loi du 8 août 1980 relative aux propositions budgétaires 1979-1980 a en effet prévu que l'action publique en matière d'impôts sur les revenus appartiendrait désormais au ministère public et non plus, comme précédemment, à l'Administration des Finances. Le législateur a ainsi étendu aux impôts sur les revenus la règle déjà prévue à l'article 74 du Code de la T. V. A. (entré en vigueur en 1971). La loi du 10 février 1981 de redressement en matière de répression pénale de la fraude fiscale a également modifié dans le mêm-

budgetair minder belangrijke fiscale wetgeving gewijzigd in dezelfde zin. Samen met artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering bewerkstelligde de nieuwe wetgeving zodoende ook in fiscale zaken de scheiding tussen de administratieve en de gerechtelijke tak binnen de uitvoerende macht. Vermits de wetgever derhalve in 1980 en in 1981 nog uitdrukkelijk als zijn wil te kennen gaf dat fiscale misdrijven voortaan op dezelfde wijze zouden behandeld worden als niet-fiscale misdrijven, is het niet wenselijk nog geen vijf jaar later op dat principe van scheiding van machten reeds terug te komen.

De logische overtuigingskracht van dit principe blijkt ten overvloede uit de samenlezing van de reeds aangehaalde wetsartikelen. Het openbaar ministerie zal uiteraard zelf de strafvordering instellen (art. 74, W.B.T.W. en art. 350, W.I.B.) maar bijna altijd gebeurt dit op aangifte van een ambtenaar van de fiscale administratie. Deze laatste is tot aangifte verplicht wanneer hij in de uitoefening van zijn ambt kennis krijgt van een misdaad of een wanbedrijf (art. 29, W. Sv.): de ambtenaar doet dus geen aangifte doen als hij maar vermoedt dat er wel eens een misdaad of een wanbedrijf zou kunnen zijn; hoewel hij zelf niet mag oordelen over het voorhanden zijn van het misdrijf, kan hij toch geen abstractie maken van de bestanddelen die voor het bestaan ervan vereist zijn. Derhalve rust op hem geen aangifteverplichting als hij het bijzonder opzet waarvan bijvoorbeeld sprake in artikel 339 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen en in artikel 74 van B.T.W.-Wetboek niet aanwezig acht. Eens de aangifte gebeurd is, beslist het parket dan soeverein of de strafvordering zal worden ingesteld, dan wel of de zaak zal worden geseponneerd (art. 74, W.B.T.W. en art. 350, W.I.B.): de fiscale administratie vermag die beslissing op geen enkele manier meer te beïnvloeden.

Het is algemeen geweten dat een gedegen strafrechtelijk vervolgingsbeleid gebaat is bij een homogene bevoegdheid én structurering van de parketten. Daartoe werd in de wet van 8 augustus 1980 een eerste bouwsteen gelegd: de bevoegdheid om de strafvordering in te stellen inzake inkomstenbelasting is niet langer afgesplitst. Ze komt toe aan de parketten. Vroeger voelde de administratie weinig voor het instellen van vervolgingen en was er van de zijde van het gerechtelijk apparaat ook weinig sympathie voor de door de administratie ingestelde vervolgingen. Nu is aan dat euvel verholpen.

Bij de wet van 8 augustus 1980 heeft men evenwel het bouwwerk niet voltooid: men vergat met name dat de parketten tot dan toe weinig fiscale ervaring hadden opgedaan en dat ze, overbelast als ze waren, ook niet bij machte zouden zijn dat gebrek op korte termijn te herstellen. De gevolgen van deze vergetelheid dreigen nu de hervorming van 1980-1981 te discrediteren. Noodgedwongen wordt een beroep gedaan op hulp van de fiscale administratie om de leemten in de (kennis-) structuur van het parket op te vullen. Over de juridische kwalificatie (bv. deskundigenonderzoek) die aan deze hulp dient gegeven te worden, wordt in de fiscale en penale doctrine getwist. Niet betwist wordt dat deze feitelijke, niet geregelende samenwerking van kennis (administratie) en macht (parketten) enkele fundamentele principes van het strafonderzoek met de voeten treedt.

De ambtenaren kunnen in verleiding worden gebracht om hun aangifteverplichting (art. 29, W. Sv.; zie boven) te gebruiken om zodoende van de voordelen van het strafonderzoek te kunnen genieten voor het vestigen van de aanslag. Op die manier wordt het specialiteitsprincipe van het strafonderzoek in het gedrang gebracht. Immers niet op basis van ernstige tekenen van schuld, maar om belastbare materie op te sporen wordt de aangifte gedaan.

me sens les autres dispositions, moins importantes d'un point de vue budgétaire, de la législation fiscale. Ainsi, les nouvelles dispositions légales ont, avec l'article 29 du Code d'instruction criminelle, réalisé aussi en matière fiscale la séparation entre les branches administrative et judiciaire du pouvoir exécutif. Etant donné qu'en 1980 et 1981, le législateur a encore exprimé explicitement sa volonté que les infractions fiscales soient à l'avenir traitées de la même façon que les infractions non fiscales, il n'est pas souhaitable de revenir, à peine cinq ans plus tard, sur le principe de la séparation des pouvoirs.

La valeur logique de ce principe ressort à suffisance de l'ensemble des dispositions légales précitées. C'est évidemment le ministère public qui intentera lui-même l'action publique (art. 74, Code T. V. A. et art. 350, C. I. R.), mais presque toujours sur dénonciation d'un fonctionnaire de l'administration fiscale. On sait en effet que tout fonctionnaire est tenu de dénoncer les crimes ou délits dont il acquiert la connaissance dans l'exercice de ses fonctions (art. 29, Code d'instruction criminelle), ce qui signifie donc aussi qu'un fonctionnaire n'est pas tenu de faire une dénonciation s'il présume seulement l'existence d'un crime ou d'un délit; bien qu'il ne puisse juger lui-même s'il y a infraction, le fonctionnaire ne peut toutefois faire abstraction des éléments qui déterminent l'existence de celle-ci. Il n'est dès lors pas tenu de faire une dénonciation lorsqu'il estime que l'intention frauduleuse ou le dessein de nuire dont il est par exemple question à l'article 339 du Code des impôts sur les revenus et à l'article 74 du Code de la T. V. A. n'existent pas. Une fois que la dénonciation a été faite, le parquet décide souverainement s'il y a lieu d'intenter l'action publique ou de classer l'affaire (art. 74, Code T. V. A. et art. 350, C. I. R.). L'administration fiscale n'a alors plus aucune possibilité d'influencer cette décision.

Il est notoire qu'une uniformisation des compétences et de la structure des parquets ne peut que contribuer à la mise en œuvre d'une politique adéquate en matière de poursuites. La loi du 8 août 1980 constitue un premier pas dans la voie de cette uniformisation, puisqu'en vertu de celle-ci, le pouvoir d'intenter l'action publique n'est plus réservé à une instance distincte des parquets. Auparavant, l'administration était peu encline à entamer des poursuites et, de son côté, l'appareil judiciaire accueillait avec assez bien de réserve les poursuites engagées par l'administration. Ce problème est donc à présent réglé.

La mesure contenue dans la loi du 8 août 1980 en appelait cependant d'autres. On a en effet oublié que les parquets n'avaient acquis jusqu'alors que peu d'expérience en matière fiscale et qu'étant surchargés de travail, ils ne seraient pas non plus en mesure de remédier à ce manque d'expérience à bref délai. Les conséquences de cet oubli risquent à présent de jeter le discrédit sur la réforme de 1980-1981. Les parquets se sont vus contraints de demander l'aide de l'administration fiscale afin de combler les lacunes structurelles dans leurs connaissances. Si une controverse s'est développée dans la doctrine pénale et fiscale au sujet de la qualification juridique (par exemple « expertise ») qu'il convient de donner à cette aide, il n'est toutefois pas contesté que cette collaboration de fait et non réglementée entre les détenteurs des connaissances (l'administration) et les détenteurs du pouvoir (les parquets) bafoue quelques principes fondamentaux de l'instruction judiciaire.

Les fonctionnaires peuvent être tentés de recourir à la dénonciation (qui, comme nous l'avons dit plus haut, constitue pour eux un devoir en vertu de l'article 29 du Code d'instruction criminelle) afin de profiter des avantages de l'instruction pour établir l'imposition, ce qui met le principe de la spécialité de l'instruction en péril. En effet, la dénonciation ne se fait pas sur la base d'indices sérieux de faute, mais dans le but de rechercher de la matière imposable.

Ook aan de geheimhouding van het gerechtelijk onderzoek wordt afbreuk gedaan. Inderdaad, niet via het geëigende mechanisme van artikel 235 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen — dat voorziet in de noodzaak van toelating door de procureur-generaal zelf voor het doorspelen van inlichtingen inzake fiscale fraude van de parketten naar de Minister van Financiën —, maar door rechtstreekse deelname aan het gerechtelijk onderzoek wordt de administratie in kennis gesteld van de strafbare feiten.

Bovendien mag worden gevreesd dat de fiscale ambtenaren de leiding van het strafonderzoek de facto op zich zullen nemen. Dit kan de onafhankelijkheid van de onderzoeksrechter en vooral de rechten van de verdediging niet ongemoeid laten.

Dit wetsvoorstel is het logische besluit uit wat voorafgaat. Samengevat wil het een dubbele doelstelling bereiken.

Ten eerste wordt aan de hervorming van het fiscaal strafvorderingsrecht, die in 1980-1981 werd doorgevoerd, de eerlijke kans gegeven, die zij tot dusver niet gekregen heeft. Eensdeels is het samenwerkingsprotocol tussen de parketten en de administratie, dat voor het welslagen van deze hervorming noodzakelijk werd geacht, nooit tot stand gekomen, omdat de procureurs-generaal begrijpelijkerwijze van oordeel waren dat aan de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie niet mocht worden getornd. Anderdeels konden de parketten zich op die korte tijd onmogelijk bekwamen in fiscale en boekhoudkundige technieken. Zodoende waren de fiscale administratie en de parketten wel gedoemd tot feitelijke, niet-gereguleerde samenwerking.

Ten tweede worden de gevaren bezworen, die deze feitelijke samenwerking inhield voor de fundamentele principes van het strafonderzoek met name het specialiteits- en het geheimhoudingsprincipe, de onafhankelijkheid van de onderzoeksrechter en de rechten van de verdediging. Net zoals de fiscale misdrijven sedert de hervorming van 1980-1981 op dezelfde wijze worden behandeld als de niet-fiscale misdrijven, verdienen de fiscaal verdachten immers evenveel rechtsbescherming als de andere verdachten.

Dit voorstel wil de autonomie van het openbaar ministerie niet aan banden leggen. Integendeel : deze autonomie wordt er juist in bevestigd door voldoende kennis van het fiscaal recht op het niveau van de parketten te waarborgen. Daartoe worden fiscale ambtenaren gedetacheerd naar de gerechtelijke politie.

Het voorstel wil evenmin dat de rechten van de verdachte in fiscale zaken nog langer ontoereikend zouden beschermd blijven. Daarom wordt een muur opgetrokken tussen de fiscale administratie enerzijds en het parket, met inbegrip van de gedetacheerde ambtenaar van gerechtelijke politie, anderzijds. Het wederrechtelijk doorbreken van die muur leidt automatisch tot de nietigheid van de fiscale procedure, hetzij van de strafprocedure.

De beperkte draagwijdte van dit voorstel laat niet toe een oplossing te geven aan het algemeen probleem van de rechtsbescherming van alle verdachten gedurende het opsporings- en het gerechtelijk onderzoek. Deze problematiek overstijgt het kader van de strikt fiscale misdrijven en verdient een meer fundamentele en globale aanpak.

Commentaar bij de artikelen

Algemene opmerking

In dit voorstel werd geopteerd voor de techniek van een bijzondere wet. Uiteraard kunnen de zes artikelen van dit voorstel ook ingelast worden in de verschillende belasting-

Il est également porté atteinte au secret de l'instruction judiciaire. Les faits punissables sont en effet portés à la connaissance de l'administration non pas par la voie appropriée prescrite par l'article 235 du Code des impôts sur les revenus — qui prévoit que l'autorisation du procureur général est requise pour que les parquets puissent communiquer des renseignements en matière de fraude fiscale au Ministre des Finances —, mais par le biais de la participation directe d'agents du fisc à l'instruction judiciaire.

Il est à craindre, en outre, que les agents du fisc ne prennent en pratique la direction de l'instruction, ce qui ne pourrait que nuire à l'indépendance du juge d'instruction et surtout aux droits de la défense.

La présente proposition de loi constitue dès lors la conclusion logique de ce qui précède. En résumé, elle poursuit un double objectif.

Elle tend tout d'abord à donner à la réforme du droit pénal fiscal opérée en 1980-1981 la chance de réussir qu'elle n'a pas reçue jusqu'à présent. D'une part, le protocole de coopération entre les parquets et l'administration, que l'on avait jugé indispensable à la réussite de cette réforme, n'a jamais vu le jour parce que les procureurs généraux ont estimé — et cela se comprend aisément — que l'on ne pouvait toucher à l'indépendance du ministère public. D'autre part, il était impossible aux parquets d'assimiler les techniques fiscales et comptables dans un délai si bref. Il s'ensuit que, dans ces conditions, les parquets et l'administration fiscale étaient condamnés à organiser entre eux une collaboration de fait, non réglementée.

La présente proposition tend ensuite à écarter les dangers que cette collaboration de fait représente pour les principes fondamentaux de l'instruction judiciaire et, plus particulièrement, pour les principes de la spécialité et du secret de l'instruction, l'indépendance du juge d'instruction et les droits de la défense. De même que les infractions fiscales sont traitées de la même façon que les infractions non fiscales depuis la réforme de 1980-1981, les personnes inculpées d'une infraction fiscale ont droit à la même protection juridique que les autres inculpés.

La présente proposition de loi ne vise aucunement à limiter l'autonomie du ministère public mais, au contraire, à la renforcer en veillant à ce que les parquets aient une connaissance suffisante du droit fiscal. C'est pourquoi des agents du fisc sont détachés à la police judiciaire.

La présente proposition ne tend pas non plus à maintenir la situation actuelle, dans laquelle les droits des contribuables inculpés de fraude fiscale sont insuffisamment protégés; elle vise, au contraire, à établir une barrière entre l'administration fiscale, d'une part, et le parquet, y compris l'agent du fisc détaché à la police judiciaire, d'autre part. Le franchissement de cette barrière en violation de la loi entraînerait automatiquement la nullité de la procédure fiscale ou pénale, selon le cas.

La portée limitée de la présente proposition ne permettra toutefois pas de résoudre le problème général de la protection juridique de tous les inculpés au cours de l'information et de l'instruction. Ce problème dépasse le cadre des infractions purement fiscales et nécessiterait une approche plus fondamentale et plus globale.

Commentaire des articles

Remarque générale

La présente proposition a été conçue sous la forme d'une loi autonome. Il est toutefois évident que ses six articles pourraient parfaitement être insérés dans les différents codes

wetboeken (W.I.B., W.B.T.W., W. Reg., W. Succ., W.I.G.B., W. Zeg., W. Taksen), bv. in het W.I.B. tussen art. 350 en 351.

Evenzeer bestaat de mogelijkheid de eerste vier artikelen op te nemen in de wet van 7 april 1919 betreffende de gerechtelijke officieren en agenten, en de laatste twee in de belastingwetboeken.

Hoewel de laatste oplossing misschien legistiek de voorkeur verdient, werd niettemin aan een bijzondere wet gehouden, omwille van de eenvoud en de duidelijkheid alsook om aan te tonen dat het voorstel beoogt een essentieel tijdelijke situatie in het leven te roepen die, met uitzondering van de materie geregeld in artikel 5, geleidelijk zichzelf moet opheffen naarmate de opkomende generatie van parketmagistraten meer vertrouwd raakt met het belastingrecht.

Art. 1 tot 4

Deze artikelen maken het mogelijk fiscale ambtenaren aan te stellen tot officier van gerechtelijke politie bij de parketten-generaal. Zodoende zou het niet meer noodzakelijk zijn voor de procureurs des Konings of de onderzoeksrechters om zich te laten bijstaan door fiscale ambtenaren, die op dat ogenblik ook nog werkzaam zijn binnen de fiscale administratie.

De onafhankelijkheid van de ambtenaren als gerechtelijk officier t.a.v. de fiscale administratie wordt verhoogd door hun ruimtelijke scheiding.

Zij hebben hun standplaats bij de procureur-generaal van het rechtsgebied waarvoor zij werden aangewezen. Ook hun kantoor zal daar gesitueerd zijn.

De enige band die deze ambtenaren met de administratie behouden is dat zij onverminderd aanspraak kunnen maken op de financiële en sociale rechten, die zij bezaten als overheidsambtenaar. Zij hebben evenwel de plichten van een gerechtelijk officier en zijn derhalve ook onderworpen aan hetzelfde disciplinair en hiërarchisch toezicht.

Voor de oprichting van fiscale cellen van gerechtelijke politie op het niveau van de parketten-generaal werd geopteerd om drie redenen. Gelet op het relatief gering aantal fiscale strafzaken, zouden de fiscale administraties een onnodige aderlating ondergaan indien men fiscale cellen zou oprichten op het arrondissementsniveau. Hoewel het aantal fiscale strafzaken in het rechtsgebied van het hof van beroep van Brussel zeker hoger ligt dan in de andere rechtsgebieden, werd de oprichting van één centrale cel voor het ganse Rijk niet wenselijk geacht omdat de mogelijkheid dan bestaat dat procureurs des Konings van andere rechtsgebieden al te weinig beroep zouden doen op de « Brusselse » bijstand.

Tenslotte heeft het strikt genomen geen belang waar de gerechtelijke officieren standplaats houden omdat zij door elke procureur des Konings mogen opgevorderd worden om hen behulpzaam te zijn op het grondgebied van het ganse Rijk (art. 9 en 10 van de wet van 7 april 1919 en art. 2 van dit voorstel).

De techniek van de fiscale cel op het niveau van het parket-generaal heeft als bijkomend voordeel dat de eenvormigheid van het vervolgingsbeleid t.a.v. fiscale misdrijven binnen het rechtsgebied, alsook over de grenzen van het rechtsgebied heen (zie boven), erdoor zou bevorderd worden.

De attractiviteit van de detachering naar de gerechtelijke politie voor de fiscale ambtenaren wordt niet alleen bewerkstelligd door het behoud van hun financiële en sociale rechten, maar ook door de mogelijkheid zich op eigen eerste verzoek te laten terugroepen.

fiscaux (C.I.R., Code de la T.V.A., Code des droits d'enregistrement, Code des droits de succession, Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus, Code des droits de timbre, Code des taxes assimilées au timbre), notamment entre l'article 350 et l'article 351 du C. I. R.

Il serait également possible d'insérer les quatre premiers articles dans la loi du 7 avril 1919 instituant des officiers et agents judiciaires près les parquets, et les deux derniers dans les codes fiscaux.

Bien que cette dernière solution soit sans doute la meilleure du point de vue légistique, nous avons néanmoins retenu la formule de la loi autonome, et ce, dans un souci de simplicité et de clarté, mais également pour souligner le caractère temporaire des mesures proposées qui, à l'exception de la disposition de l'article 5, perdront progressivement leur raison d'être à mesure que les nouveaux magistrats des parquets se seront familiarisés avec le droit fiscal.

Art. 1 à 4

Ces articles créent la possibilité de désigner des agents du fisc en tant qu'officiers de police judiciaire près les parquets généraux, de telle sorte que les procureurs du Roi ou les juges d'instruction ne seraient plus obligés de demander l'assistance d'agents du fisc toujours attachés à l'administration fiscale.

L'éloignement du service permettra de mieux assurer l'indépendance à l'égard de l'administration fiscale des agents désignés en tant qu'officiers judiciaires.

Ils auront leur résidence — ainsi que leurs bureaux — près le procureur général du ressort pour lequel ils auront été désignés.

Le maintien intégral de leur statut social et pécuniaire sera le seul lien qui reliera ces agents à leur administration. Ils auront par ailleurs les mêmes devoirs que les officiers judiciaires et seront dès lors soumis à la même surveillance disciplinaire et hiérarchique.

La création de cellules fiscales de police judiciaire au niveau des parquets généraux constitue la formule la plus adéquate pour trois raisons. Les affaires pénales fiscales étant relativement peu nombreuses, les administrations fiscales devraient se priver inutilement d'un nombre trop important de leurs agents si l'on créait des cellules fiscales au niveau de chaque arrondissement. Et s'il est vrai que le nombre d'affaires pénales fiscales est nettement plus élevé dans le ressort de la cour d'appel de Bruxelles, il n'a cependant pas paru opportun de créer une cellule centrale unique pour l'ensemble du Royaume, de crainte que les procureurs du Roi des autres ressorts rechignent à demander l'assistance de « Bruxelles ».

Quant à la résidence, elle n'a, somme toute, guère d'importance, puisque les officiers judiciaires peuvent être requis par les procureurs du Roi pour les assister sur tout le territoire du Royaume (art. 9 et 10 de la loi du 7 avril 1919 et art. 2 de la présente proposition).

La formule de la cellule fiscale au niveau du parquet général présente en outre l'avantage de favoriser l'uniformité de la justice quant à la poursuite des infractions fiscales, et ce, non seulement à l'intérieur, mais également au-delà des limites du ressort (voir ci-avant).

Le détachement à la police judiciaire est rendu intéressant pour les agents du fisc par le maintien de leur statut social et pécuniaire ainsi que par la possibilité qui leur est offerte de reprendre leurs anciennes fonctions à leur première demande.

Overigens dient er nog op gewezen te worden dat de detachering de gedachte van een homogeen gestructureerd parket onaangetaast laat : de fiscale cel wordt immers volledig ingebet in de traditionele structuren en zal overigens op termijn zichzelf opheffen (zie boven).

Art. 5

Dit artikel is een overname van het artikel 2 van het reeds aangehaalde wetsvoorstel van de heer Henrion. Het beoogt te voorkomen dat niet naar de gerechtelijke politie gedetacheerde fiscale ambtenaren voortaan nog het parket of de onderzoeksrechter zouden bijstaan als deskundige of technisch adviseur. Zij mogen evenwel nog steeds getuigen, ook voor de onderzoeksrechter, zij het niet in aanwezigheid van de verdachte (art. 73, W. Sv.).

Art. 6

Dit artikel wil beletten dat voorheen naar de gerechtelijke politie gedetacheerde ambtenaren die nu werden teruggeroepen, al dan niet op eigen verzoek, nog zouden deelnemen aan enige handeling of onderzoek uitgaande van de fiscale administratie tegen een belastingplichtige waartegen zij vroeger mee een strafonderzoek hebben gevoerd.

J. DUPRE

WETSVOORSTEL

Artikel 1

De Koning kan, op gezamenlijk voorstel van de Ministers van Justitie en Financiën, uit een lijst van kandidaten voorgesteld door de Algemene Administratie van de belastingen, ambtenaren van de Administratie der directe belastingen, van de Administratie van de belasting op de toegevoegde waarde, registratie en domeinen, en van de Administratie van de bijzondere belastinginspectie, met ten minste de graad van hoofdcontroleur, aanwijzen die, als officier van gerechtelijke politie en onverminderd de opdracht van de officieren van gerechtelijke politie met algemene bevoegdheid, belast zijn met de opsporing en de vaststelling van de inbreuken op de belastingwetten die niet tot de bevoegdheid van de Administratie van douane en accijnzen horen.

Art. 2

Deze ambtenaren hebben hun standplaats bij de parket-ten-generaal en hun kantoor is gevestigd in het betrokken paleis van justitie. Zij staan onder het gezag en toezicht van de procureur-generaal van het rechtsgebied, en werken onder leiding van elke procureur des Konings van het Rijk, die om hun bijstand vraagt.

Art. 3

De aanwijzing van de ambtenaren als officier van gerechtelijke politie geldt als detachering, met behoud van alle rechten verbonden aan hun overheidsstatuut. De detachering neemt een einde bij herroeping van de aanwijzing door de Koning, of op het eerste verzoek van de betrokkene. In het laatste geval blijft hij zijn functie verder uitoefenen tot in zijn vervanging is voorzien.

Enfin, il convient de souligner que le principe du détachement préserve entièrement l'homogénéité structurelle du parquet : la cellule fiscale est en effet entièrement intégrée dans les structures traditionnelles et finira, à terme, par disparaître (voir ci-avant).

Art. 5

Cet article reprend l'article 2 de la proposition précitée de M. Henrion. Il vise à empêcher que des agents du fisc non détachés à la police judiciaire puissent encore assister le parquet ou le juge d'instruction, à titre d'experts ou de conseillers techniques. Ces agents pourront toutefois encore témoigner, même devant le juge d'instruction, hors de la présence de l'inculpé (art. 73, Code d'instruction criminelle).

Art. 6

Cet article vise à empêcher que des fonctionnaires anciennement détachés à la police judiciaire et rappelés à leur propre demande ou pour un autre motif puissent participer à aucune action ou à aucune enquête de l'administration contre un contribuable ayant fait l'objet d'une instruction judiciaire à laquelle ils ont participé.

PROPOSITION DE LOI

Article 1

Le Roi peut, sur proposition conjointe des ministres de la Justice et des Finances, désigner, sur une liste de candidats établie par l'Administration générale des impôts, des agents de l'Administration des contributions directes, de l'Administration de la taxe sur la valeur ajoutée, de l'enregistrement et des domaines et de l'Administration de l'Inspection spéciale des impôts, ayant au moins le grade de contrôleur en chef, qui ont pour mission, en tant qu'officiers de police judiciaire et indépendamment de la mission des officiers de police judiciaire à compétence générale, de rechercher et de constater les infractions aux lois fiscales qui ne relèvent pas de la compétence de l'Administration des douanes et accises.

Art. 2

Les agents susvisés ont leur résidence près les parquets généraux, et leurs bureaux dans les locaux du palais de justice du ressort. Ils sont placés sous l'autorité et la surveillance du procureur général du ressort et agissent sous la direction de tout procureur du Roi du Royaume qui requiert leur assistance.

Art. 3

La désignation des agents en tant qu'officiers de police judiciaire vaut détachement, avec maintien de tous les droits liés à leur statut d'agents de l'Etat. Le détachement prend fin en cas de révocation de la désignation par le Roi, ou à la première demande de l'intéressé. Dans ce dernier cas, l'intéressé poursuit l'exercice de sa fonction jusqu'à ce qu'il soit pourvu à son remplacement.

Art. 4

De artikelen 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12 en 13 van de wet van 7 april 1919 betreffende gerechtelijke officieren en agenten bij de parketten, zijn van toepassing op de in deze wet bedoelde ambtenaren gedurende de periode van hun detachering.

Art. 5

De ambtenaren van één der in artikel 1 van deze wet genoemde administraties mogen, op straffe van nietigheid van de vervolgingen, slechts als getuige worden gehoord.

Art. 6

Op straffe van nietigheid van de fiscale procedure mogen ambtenaren van één der in artikel 1 van deze wet genoemde administraties die voorheen gedetacheerd waren bij de gerechtelijke politie, geen enkele administratieve handeling of geen enkel administratief onderzoek verrichten ten aanzien van een belastingplichtige ten opzichte van wie zij aan een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek hebben deelgenomen gedurende de periode van detachering.

23 april 1985.

J. DUPRE
A. LIÉNARD
M. OLIVIER
Ch. MOORS
M. SMET
A. LERNOUX

Art. 4

Les articles 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12 et 13 de la loi du 7 avril 1919 instituant des officiers et agents judiciaires près les parquets s'appliquent aux fonctionnaires visés dans la présente loi, durant la période de leur détachement.

Art. 5

A peine de nullité des poursuites, les agents des administrations visées à l'article 1er de la présente loi ne peuvent être entendus que comme témoins.

Art. 6

A peine de nullité de la procédure fiscale, les agents d'aucune des administrations visées à l'article 1er de la présente loi, qui ont précédemment été détachés à la police judiciaire, ne peuvent accomplir aucun acte administratif ni aucune enquête administrative à l'égard d'un contribuable qui a fait l'objet d'une information ou d'une instruction à laquelle ils ont participé durant la période de leur détachement.

23 avril 1985.